

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Желтоқсан оқиғасы - Тәуелсіздікке бастау болған кезең

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/172133/>

Суюнов Орынбасар

Сауат Саят

Сәрсен Еркебұлан

Желтоқсан оқиғасы - Тәуелсіздікке бастау болған тарихи кезең

Желтоқсан оқиғасы - қазақ халқының тарихындағы ең маңызды әрі тағдыршешті кезеңдердің бірі. 1986 жылдың 16-18 желтоқсаны аралығында Алматы қаласында болған бұл оқиға Кеңес Одағының тоталитарлық жүйесіне қарсы шыққан жастардың еркіндікке, тәуелсіздікке деген ұмтылысының көрінісі еді.

Оқиғаның себептері

1986 жылы 16 желтоқсанда Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің кезектен тыс пленумында Дінмұхамед Қонаевтың орнына Г.Колбиннің тағайындалуы жастар арасында наразылық тудырды. Колбиннің бұған дейін Қазақстанға еш қатысы болмағаны және қазақ халқының мүддесін ескермей шешім қабылдануы халықтың ұлттық намысын оятты. Бұл шешім кеңестік жүйенің шовинистік саясатының көрінісі болатын.

Негізгі оқиғалар

1986 жылдың 17 желтоқсаны күні таңертең Алматының Брежнев алаңына (қазіргі Республика алаңы) жүздеген студенттер мен жұмысшы жастар жиналды. Олар бейбіт түрде әділетсіз шешімді қайта қарауды талап етті. Бірақ алаңға шыққан жастардың наразылығы күшпен басылды. Арнайы жасақтар мен әскерлер бейбіт шерушілерді тарату кезінде қатыгездік танытты.

Желтоқсан оқиғасы кезінде көптеген жастар зардап шекті. Кейбірі сотталып, жұмыстан шығарылды, ал кейбіреулері жұмбақ жағдайда қаза тапты. Мысалы, Қайрат Рысқұлбеков, Ләззат Асанова, Ербол Сыпатаев сынды жастардың есімдері ел жадында мәңгі сақталып қалды.

Оқиғаның маңызы

Желтоқсан оқиғасы – қазақ халқының еркіндік пен ұлттық тәуелсіздікке деген ұмтылысының нақты көрінісі. Бұл оқиға Кеңес Одағының барлық республикасында тәуелсіздік қозғалысының басталуына серпін берді. Желтоқсаннан кейін Балтық жағалауы елдерінде, Кавказда және басқа да аймақтарда ұлт-азаттық қозғалыстар өршіді.

1991 жылы 16 желтоқсанда Қазақстан тәуелсіздігін жариялады. Бұл күн – қазақ халқының ғасырлар бойғы арманының орындалған күні. Тәуелсіздіктің іргетасы Желтоқсан оқиғасы сияқты ұлт-азаттық күрестің нәтижесінде қаланды.

Қорытынды

Желтоқсан оқиғасы – тек өткеннің сабағы емес, сонымен бірге бүгінгі ұрпақ үшін еркіндік пен тәуелсіздіктің бағасын түсінуге шақыратын тарихи сабақ. Бұл оқиға ұлттық бірлік пен тәуелсіздікке деген ұмтылыстың шынайы символы болып табылады. Желтоқсан қаһармандарының батырлығы мен рухы әрдайым қазақ халқының жүрегінде сақталады.

Оқытушы: Жұмаділ М.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.